

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KOMPETENČNÉ CENTRUM
KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI
ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE

Bezpečnosť konfigurácií

Technické opatrenia (BLOK IV)

Kurz: Manažér kybernetickej bezpečnosti

Ing. Matúš Madleňák

KC KYB UNIZA, <https://kc.uniza.sk/>

kcskolenia@uniza.sk

Obsah

1. Bezpečnosť pri nadobúdaní, vývoji a údržbe konfigurácií

- Životný cyklus konfigurácie

2. Techniky a metódy riadenia konfigurácií

- Šablóny, zálohovanie, schvaľovanie zmien a automatizácia konfigurácií

3. Vplyv konfigurácií na bezpečnosť

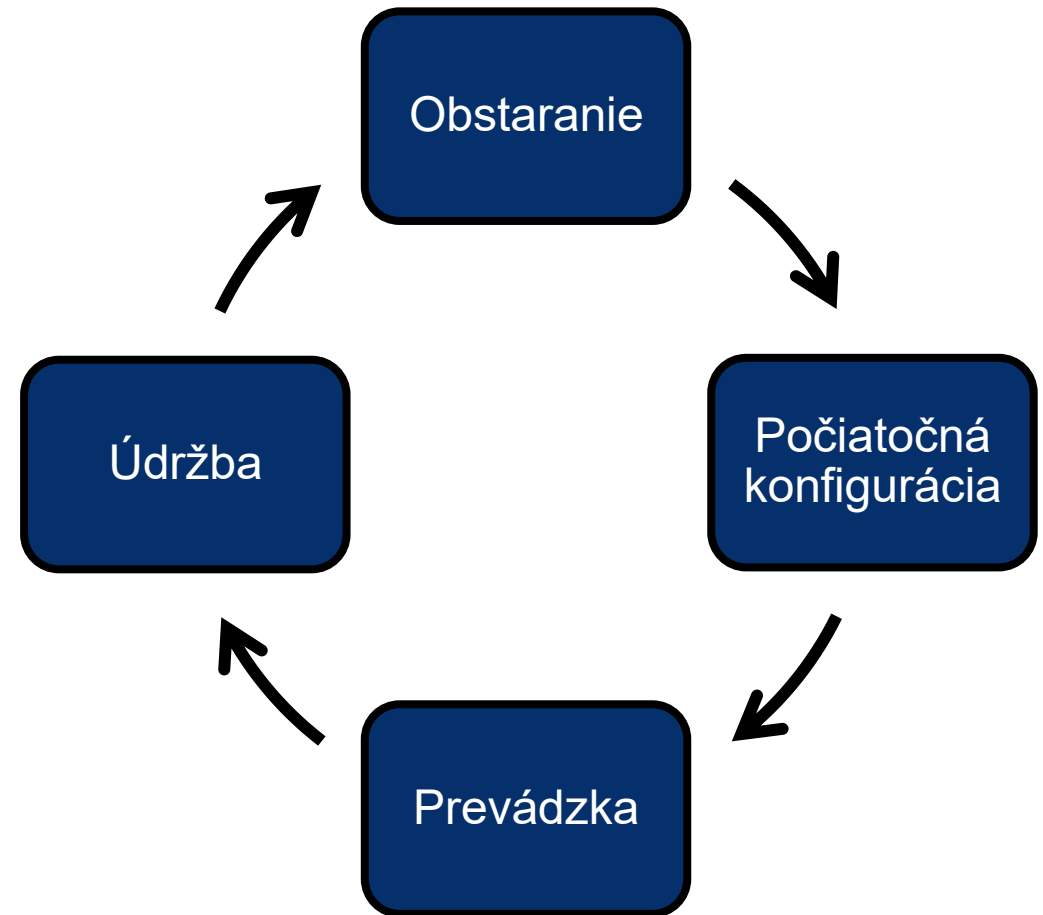
- Praktické príklady

Bezpečnosť pri nadobúdaní, vývoji a údržbe konfigurácií

Životný cyklus konfigurácie

- **Konfigurácia** v kontexte počítačových sietí znamená nastavenie hardvéru a softvéru tak, aby sieťové zariadenia (routery, prepínače, firewally, Wi-Fi AP) fungovali podľa požiadaviek organizácie.
- Tento cyklus je **nekonečný** – keď sa zariadenie opotrebí alebo prestane byť podporované, organizácia opäť prechádza fázou obstarania.

Obstaranie

- **Obstaranie** je prvý krok v životnom cykle konfigurácie.
- Už v tejto fáze sa rozhoduje o tom, **ako bezpečná bude celá infraštruktúra.**

Kľúčové kritériá pri výbere zariadení:

- Podpora bezpečnostných štandardov:
 - WPA3
 - IPv6
 - VPN
 - Firewall
 - IDS/IPS
- Podpora výrobcu
 - Pravidelné aktualizácie firmware
 - Dĺžka podpory
- Certifikácie a dôveryhodnosť
 - Reputácia
 - Certifikácie

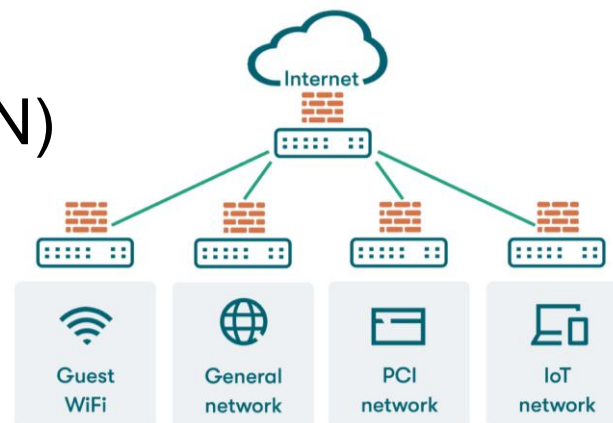
Počítačová konfigurácia

- Odstrániť alebo zmeniť „**defaultné účty**“ a **heslá** (admin/admin; user/password)
- Nastaviť silné **autentizačné mechanizmy**
- Oddeliť siete – **segmentácia (VLAN)**
- Zakázať **nepotrebné služby**

192.168.0.1

admin

Login

Údržba konfigurácií

- Pravidelné **aktualizácie firmvéru** a softvéru. Ideálne najprv v testovacom prostredí (spomeňte si napríklad na CrowdStrike)
- **Zálohovanie** konfigurácií – možnosť rýchlej obnovy pri poruche alebo útoku.
- **Audit** nastavení – kontrola, či zariadenia spĺňajú interné politiky, či sú nastavené tak ako majú byť
- Odstránenie **nepotrebných účtov/služieb**.

Praktický príklad – Domáci Switch

Obstaranie:

- kúpa **managed switcha**, ktorý podporuje VLAN a má webové rozhranie,
- vyhýbanie sa lacným „unmanaged“ switchom, ktoré neumožňujú bezpečnostné nastavenia.

Počiatočná konfigurácia:

- zmena **defaultného hesla** do administrácie,
- vypnutie **nepotrebných služieb** (napr. Telnet, CDP, IPv6 – ak nepoužívame),
- vytvorenie VLAN – napr. oddelenie PC od smart TV a IoT zariadení.

Prevádzka:

- bežné používanie siete – PC, smart TV, herná konzola, IoT, všetko beží cez switch,
- dohľad, či všetko funguje a či sa nezapája cudzie zariadenie.

Údržba:

- občasná kontrola dostupnosti **firmvérových aktualizácií** na stránke výrobcu,
- uloženie (záloha) konfigurácie, ak switch túto možnosť podporuje,
- raz za čas prejsť nastavenia a vymazať nepotrebné VLAN alebo účty.

Techniky a metódy riadenia konfigurácií

Čo znamená riadenie konfigurácií – Tri piliere

PROCES

- Každá zmena konfigurácie musí mať jasne definovaný postup:
 - **kto** zmenu vykonáva,
 - **čo** sa mení,
 - **prečo** sa mení.
- Ide o súčasť **change managementu**
- Používa sa princíp „4 očí“ – zmenu navrhne jedna osoba, schváli iná a až potom sa zavedie.
- Zmeny by mali byť **plánované a testované**. Ad hoc zmeny môžu spôsobiť incidenty

TECHNOLÓGIA

- Napríklad:
 - **Centralizované platformy** (Cisco DNA Center, MikroTik CAPsMAN) – správa viacerých zariadení z jedného miesta.
- Výhodou je minimalizácia ľudských chýb a vyššia konzistentnosť konfigurácií.

Čo znamená riadenie konfigurácií – Tri piliere

DOKUMENTÁCIA

- Každá zmena konfigurácie musí byť **evidovaná**
 - Inak sa stráca prehľad a vzniká tzv. „shadow IT“.
 - Správna dokumentácia je nevyhnutná pri audite aj pri riešení incidentov – viete spätne zistiť, či za problém môže zmena konfigurácie.
- Formy dokumentácie:
 - **prevádzková dokumentácia** (aký je aktuálny stav),
 - **zápisy o zmenách** (kto a kedy spravil akú zmenu),
 - **verzionovanie** – uchovávanie histórie zmien, aby sa dala konfigurácia vrátiť späť.

Techniky a metódy riadenia konfigurácií

Štandardizované šablóny

- Štandardizované šablóny znamenajú, že všetky zariadenia v sieti majú rovnaký základ konfigurácie.
- Inými slovami – namiesto toho, aby mal každý admin „svoj vlastný štýl“, existuje **centrálne definovaná šablóna**, ktorú sa všetci držia.
- Šablóny môžu mať formu obyčajného textu (inštrukcie, príkazy), tabuľka, konfiguračný súbor (napr. startup config), skripty

Výhody

- **Jednoduchšie riadenie** – jednotné zásady pre všetky zariadenia, konzistentnosť pri nasadzovaní nových.
- **Menej chýb** – konfigurácia je otestovaná, zabráni sa ad hoc nastaveniam.
- **Rýchlejšia obnova** – nové zariadenie sa nasadí podľa šablóny, rýchly návrat do prevádzky.

Štandardizované šablóny - Príklad

- **Hostname zariadenia** – každé zariadenie dostane štandardizovaný názov podľa interných pravidiel (napr. SW-Admin-01).
- **Heslo pre privilegovaný EXEC režim** – definované silné heslo, rovnaký štandard pre všetky zariadenia.
- **Heslo na konzolový port** – prístup cez konzolu chránený heslom, aby sa predišlo neautorizovaným zmenám.
- **Heslo na VTY (virtuálne terminály)** – zabezpečený vzdialený prístup, štandardne len cez SSH, nie Telnet.
- **Šifrovanie hesiel** – všetky uložené heslá sú šifrované, aby neboli čitateľné v konfigurácii.
- **Banner** – jednotná správa (napr. varovanie o monitorovaní prístupu).
- **Nastavenie času** – synchronizácia cez NTP server, aby logy a záznamy mali správny čas.
- **Zakázanie vyhľadávania DNS** – príkaz *no ip domain-lookup*, aby sa switch nepokúšal prekladať chybne zadané príkazy ako DNS dotazy.
- **Konzolové hlásenia** – podľa potreby sa zapnú alebo vypnú systémové hlásenia na konzole, aby nerušili administrátora pri práci.

Zálohovanie konfigurácií

- Konfigurácia sieťového zariadenia je často **rovnako cenná ako samotný hardvér**.
- Bez zálohy môže byť obnova siete po incidente zdĺhavá a nákladná.
- Správne zálohovanie je preto súčasťou **plánu kontinuity prevádzky a incident response**.
- **Ochrana pred stratou dát pri poruche** – bez zálohy treba zariadenie konfigurovať odznova.
- **Rýchla obnova po útoku alebo chybe administrátora** – obnova zo zálohy je najrýchlejší spôsob návratu do funkčného stavu.
- **Historické porovnanie konfigurácií** – možnosť zistiť, kedy a čo sa zmenilo, dôležité pri audite alebo incidente.

Techniky a metódy riadenia konfigurácií

Zálohovanie konfigurácií

Ako:

- **manuálne:** admin si stiahne konfiguráciu (napr. copy running-config tftp). Vhodné pred jednorazovou zmenou.
- **automatizovane:** pravidelné scripty, centrálné nástroje (RANCID, Oxidized, Cisco Prime).

Ideálny scenár:

- Automatické denné zálohy + manuálne zálohy pred každou väčšou zmenou.
- Manuálne zálohy pred každou väčšou zmenou - ak sa zmena nepodarí, dá sa vrátiť späť.
- Uchovávanie záloh mimo produkčného prostredia (napr. na bezpečnom serveri).
- Kontrola prístupov – k zálohám majú prístup iba oprávnené osoby.

Schvaľovanie zmien

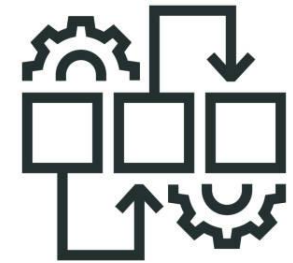
- Každá väčšia zmena musí prejsť procesom schválenia. Nie ad hoc
- Cieľom schvaľovania zmien:
 - **Predchádza výpadkom a chybám** – napr. nesprávne nastavenie VLAN môže spôsobiť nedostupnosť časti siete.
 - **Znižuje riziko konfliktov** – ak viacerí admini robia zmeny bez koordinácie, môžu si ich navzájom „prepisovať“.
 - **Zvyšuje zodpovednosť** – je jasné, kto zmenu navrhol a kto ju schválil.
 - **Spätná dohľadateľnosť** – ak dôjde k incidentu, dá sa zistiť, či jeho príčinou bola posledná zmena konfigurácie.

Proces:

1. **Navrhnúť** – admin popíše, čo sa má zmeniť.
2. **Posúdiť** – iný admin alebo manažér preverí, či zmena nemá negatívny dopad.
3. **Schváliť** – až potom sa zmena realizuje.
4. **Zdokumentovať** – výsledok sa uloží do záznamu zmien.

Automatizácia konfigurácií

Výhody:

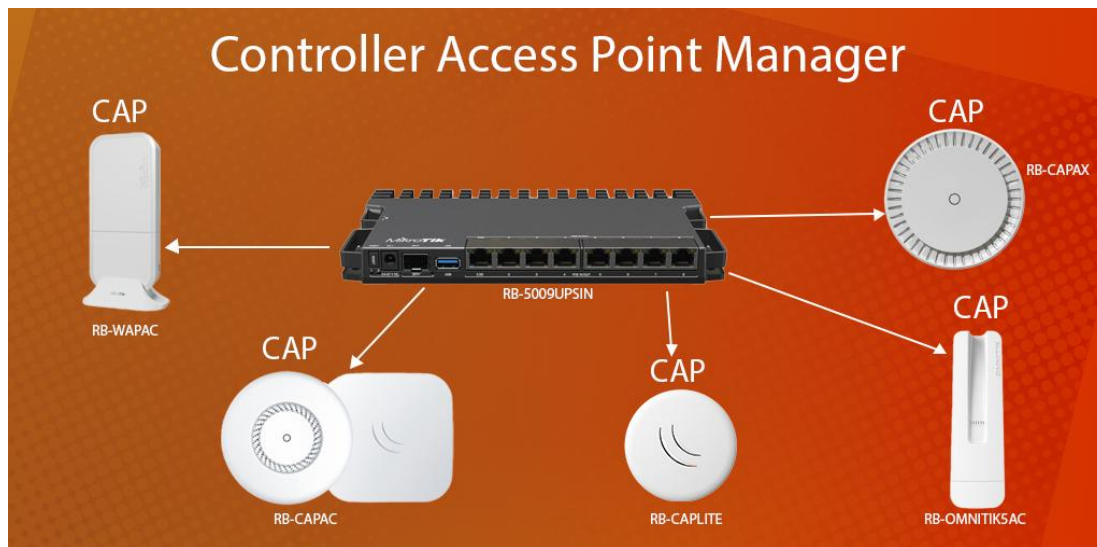
- **Konzistentnosť** – všetky zariadenia majú rovnaké nastavenia.
- **Rýchlosť** – zmena sa dá aplikovať na stovky zariadení naraz.
- **Zníženie chybovosti** – ľudské chyby sa minimalizujú.

Nástroje:

- **Cisco DNA Center** – centrálné riadenie celej infraštruktúry Cisco.
- **MikroTik CAPsMAN** – riadenie viacerých Wi-Fi AP z jedného miesta.
- **Ansible, Puppet, Chef** – open-source nástroje pre „Infrastructure as Code“ (IaC).

MikroTik CAPsMAN

- Umožňuje spravovať desiatky až stovky Wi-Fi access pointov (AP) centrálnne z jedného MikroTik routera alebo zariadenia.

- Všetky AP (tzv. CAP – Controlled Access Point) sú pripojené k centrálnej jednotke CAPsMAN.
- Konfigurácia Wi-Fi (SSID, heslo, VLAN, bezpečnostné nastavenia) sa nastaví na CAPsMAN.
- CAPsMAN následne distribuuje konfiguráciu na všetky pripojené AP.

MikroTik CAPsMAN

Výhody oproti individuálnej konfigurácii AP:

- stačí spraviť zmenu iba raz na centrálnom manažéri,
- jednotné SSID a šifrovanie pre celú sieť,
- ľahšie riadenie VLAN a segmentácie,
- možnosť rýchlej zmeny hesiel alebo politiky zabezpečenia na celej sieti.

Bezpečnostný prínos:

- zabraňuje tomu, aby boli jednotlivé AP nakonfigurované rôzne (čo je častý problém pri manuálnom nastavovaní),
- umožňuje rýchlu reakciu – napr. okamžité nastavenie nového WPA3 kľúča na všetkých AP naraz.

Vplyv konfigurácií na bezpečnosť

Prečo je konfigurácia kľúčová pre bezpečnosť

- Každé nastavenie v sieti má priamy vplyv na dostupnosť, dôvernosc' a integritu dát.
- Správna konfigurácia:
 - bezpečná a stabilná sieť.
- Nesprávna konfigurácia:
 - otvorené dvere pre útočníkov (tzv. misconfiguration).
- Veľa incidentov v sieťach nevzniká pre sofistikované útoky, ale pre chyby v konfiguráciách (defaultné heslá, nesprávne ACL, otvorené porty).

Firewall

- **Účel:** kontroluje a filtruje sieťovú komunikáciu medzi internou sieťou a internetom alebo medzi rôznymi časťami siete.
- **Správna konfigurácia:**
 - povolené sú len nevyhnutné porty a protokoly, pravidlá sú v súlade s politikou organizácie.
- **Nesprávna konfigurácia:**
 - firewall prepúšťa všetku komunikáciu bez obmedzení,
 - sú povolené zbytočné alebo nevyužívané porty,
 - pravidlá sú *príliš prísne* a blokujú aj legitímne služby.
- **Dôsledok:**
 - buď je sieť otvorená pre útočníkov,
 - alebo dochádza k výpadkom legitímnych služieb.

VLAN segmentácia

- **Účel:** logicky rozdeľuje sieť na segmenty (napr. hostia, administratíva, servery), aby sa komunikácia izolovala a znížilo sa riziko šírenia útokov.
- **Správna konfigurácia:**
 - každý typ zariadení alebo používateľov má vlastnú VLAN,
 - VLAN pre hostí je izolovaná od internej siete,
 - servery a kritické systémy sú oddelené od bežných používateľov.
- **Nesprávna konfigurácia:**
 - všetky zariadenia sú v jednej VLAN,
 - rozhrania sú priradené do nesprávnych VLAN,
 - chyba trunkovanie alebo je zle nakonfigurované.
- **Dôsledok:**
 - útočník alebo hosťovské zariadenie sa môže dostať k firemným systémom,
 - šírenie útoku naprieč celou sieťou.

ACL

- **Účel:** definuje, aká komunikácia je povolená alebo zakázaná medzi zariadeniami, sieťami či aplikáciami.
- **Správna konfigurácia:**
 - prístup k serverom a citlivým systémom len pre autorizované IP adresy,
 - pravidlá vytvorené podľa zásady minimálnych práv.
- **Nesprávna konfigurácia:**
 - ACL je príliš voľná (umožňuje všetko),
 - ACL je príliš prísna (blokuje aj legitímnu prevádzku),
 - chyba dokumentácia alebo poradie pravidiel je zlé.
- **Dôsledok:**
 - útočník získa prístup k citlivým zdrojom,
 - alebo naopak legitímni používatelia stratia prístup k službám.

Wi-Fi

- **Účel:** poskytuje bezdrôtový prístup do siete.
- **Správna konfigurácia:**
 - použitie WPA3 alebo silného WPA2 s dlhým heslom,
 - vypnuté WPS,
 - oddelená sieť pre hostí,
 - správne nastavená VLAN pre Wi-Fi SSID.
- **Nesprávna konfigurácia:**
 - otvorená Wi-Fi bez hesla,
 - použitie slabých alebo zastaraných protokolov (WEP, WPA2 so slabým heslom),
 - hostia majú prístup do internej siete.
- **Dôsledok:**
 - útočník sa ľahko pripojí a má prístup k internej sieti,
 - riziko odpočúvania alebo MITM útokov.

NTP (Network Time Protocol)

- **Účel:** synchronizuje čas na všetkých zariadeniach v sieti, čo je kľúčové pre logovanie, audit a bezpečnostné mechanizmy (napr. certifikáty).
- **Správna konfigurácia:**
 - synchronizácia času s dôveryhodným a overeným serverom (napr. vlastný NTP server, alebo autoritatívny časový zdroj),
 - zabezpečená komunikácia (NTP autentizácia).
- **Nesprávna konfigurácia:**
 - použitie neovereného alebo nedôveryhodného NTP servera,
 - chýba synchronizácia - každé zariadenie má iný čas.
- **Dôsledok:**
 - problémy s logmi (nedajú sa korelovať incidenty),
 - zlyhanie autentizačných mechanizmov, nefunkčné certifikáty.

Bezpečnostné opatrenia

- Bezpečnosť siete nestojí len na firewalloch alebo antivírose, ale priamo na tom, **ako sú nastavené bezpečnostné funkcie sieťových zariadení**.
- Ak sa nakonfigurujú nesprávne, riziko útoku alebo výpadku výrazne rastie.
- Správna konfigurácia bezpečnostných opatrení je preto rovnako dôležitá ako konfigurácia základných sieťových služieb.

Port Security:

- **Účel:** obmedzuje počet MAC adries na porte (ochrana pred útokom cez pripojenie neautorizovaných zariadení).
- **Správna konfigurácia:** port povoľuje len určitý počet známych MAC adries (napr. 1 PC = 1 MAC).
- **Nesprávna konfigurácia:** porty bez port-security - útočník môže pripojiť vlastné zariadenie alebo floodovať MAC tabuľku switcha.

Bezpečnostné opatrenia

Ochrana pred VLAN hoppingom:

- **Účel:** zabráňuje útočníkovi presunúť sa z jednej VLAN do inej (obchádzanie segmentácie).
- **Správna konfigurácia:** trunk porty sú striktne určené, nepoužívajú sa „dynamické trunky“, natvrdo nastavené VLAN ID.
- **Nesprávna konfigurácia:** ponechané default nastavenia - útočník môže preniknúť do inej VLAN.

DHCP Snooping:

- **Účel:** chráni pred falošným DHCP serverom v sieti.
- **Správna konfigurácia:** iba definované porty sú dôveryhodné pre DHCP, všetky ostatné sú nedôveryhodné.
- **Nesprávna konfigurácia:** chýbajúce pravidlá - útočník môže nasadiť vlastný DHCP a presmerovať prevádzku cez seba (Man-in-the-Middle).

Bezpečnostné opatrenia

DAI (Dynamic ARP Inspection):

- **Účel:** zabraňuje ARP spoofingu/poisoningu - útočník sa vydáva za iné zariadenie.
- **Správna konfigurácia:** ARP odpovede sa overujú voči databáze (z DHCP Snooping).
- **Nesprávna konfigurácia:** ARP prevádzka sa nekontroluje - útočník môže presmerovať komunikáciu.

BPDU Guard (Bridge Protocol Data Unit Guard):

- **Účel:** chráni sieť pred nesprávnym alebo škodlivým zaslaním STP rámcov (Spanning Tree Protocol).
- **Správna konfigurácia:** BPDU Guard je zapnutý na prístupových portoch - ak sa objaví BPDU, port sa vypne.
- **Nesprávna konfigurácia:** chýba ochrana - útočník alebo omylom pripojený switch môže prebrať STP root rolu a spôsobiť výpadok siete.

Financované
Európskou úniou
NextGenerationEU

PLÁN [OBNOVY]

MINISTERSTVO
INVESTÍCIÍ, REGIONÁLNEHO ROZVOJA
A INFORMATIZÁCIE
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

KOMPETENČNÉ CENTRUM
KYBERNETICKEJ BEZPEČNOSTI
ŽILINSKEJ UNIVERZITY V ŽILINE

Ďakujem za pozornosť

Úvod k prevádzke elektronických komunikačných systémov

Technické opatrenia (BLOK IV)

Kurz: Manažér kybernetickej bezpečnosti

Ing. Matúš Madleňák

KC KYB UNIZA, <https://kc.uniza.sk/>

matus.madlenak@uniza.sk